

▶ AZ ESB-ALAPOK PROGRAMJAI ÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER

A REGIONÁLIS BERUHÁZÁSOK ÖSSZEANGOLÁSA AZ ÁTFOGÓBB GAZDASÁGI POLITIKÁKKAL

Az európai strukturális és beruházási alapok 2014–2020-as programjait előkészítő egyeztetések során a korábbinál sokkal nagyobb hangsúlyt fektettek a tervezett beruházások és az egyéb gazdasági politikák közötti kapcsolódási pontokra. Ez a kérdés az európai szemeszter folyamán kidolgozott országspecifikus ajánlásokban (CSR)⁽¹⁾ is terítékre került. Miként befolyásolja az európai szemeszter a 2014–2020-as időszak tervezett beruházásaihoz kapcsolódó nemzeti és regionális programokat?

Az európai szemesztert 2010-ben, új uniós gazdasági kormányzati struktúráként vezették be az Európa 2020 stratégiával párhuzamosan. A szemeszter fontos programpontjaként az Európai Tanács 2011 óta minden évben elfogadja az adott évre vonatkozó CSR-eket. A CSR-ek tartalma elsősorban az Európai Bizottság elemzésén (országjelentés) alapul, és a tagállamok fő gazdaságpolitikai prioritásainak meghatározására koncentrálnak a releváns gazdaságpolitikai területeket figyelembe véve.

Habár a 2014–2020-as időszakra vonatkozó beruházási prioritásokat elsődlegesen nem a CSR-ek alapján határozták meg, 2010 óta egyre nagyobb szerepük lett az európai strukturális és beruházási alapok programjait illetően, és mára már hatással vannak a programok új generációjára. Az ESB-alapokról szóló jogszabályok és a CSR-ek között két fontos kapcsolódási pontról kell beszélnünk: a már meglévő CSR-ek és a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó programok előkészítése közötti összefüggésről, illetve annak lehetőségéről, hogy a leendő CSR-ek szerepet játszhatnak az újraprogramozásban (1. intézkedési terület a makrogazdasági feltételelességről szóló záradéknak megfelelően).

(1) A dokumentumban az országspecifikus ajánlatok angol rövidítését – CSR – használjuk.

Mik azok a kohéziós politika szempontjából releváns CSR-ek?

2014-re egyre több kérdést érintettek a CSR-ek, amelyek az ESB-alapok tekintetében is egyre relevánsabbá váltak. 2014 során a 157 CSR több mint kétharmada kapcsolódott a kohéziós politikához (az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap és a Kohéziós Alap révén finanszírozott politikák). Ebből 74 CSR az ESZA-ra, 56 pedig az ERFA-ra és a Kohéziós Alapra vonatkozott (20 CSR az ESZA, az ERFA és a Kohéziós Alap tekintetében is releváns volt).

A kohéziós politika szempontjából releváns ajánlások számos különböző témakörrel, politikai intézkedéssel és strukturális reformmal foglalkoztak. Általában véve vagy 1) az ESB-alapok programjai szempontjából lényeges keretfeltételekhez vagy politikai stratégiákhoz, 2) a beruházási igények azonosításához vagy 3) az adminisztratív kapacitás kérdéseivel kapcsolódtak. Az ERFA-hoz és a Kohéziós Alaphoz köthető CSR-ek elsősorban az energetika, a természeti erőforrások, a kkv-k támogatáshoz való hozzáférése, a kutatás-fejlesztés és innováció és az adminisztratív kapacitások tekintetében foglalkoztak meg ajánlásokat. Az ESZA-val kapcsolatos ajánlások leggyakrabban a munkaerő-piaci politika, az oktatási reformok és a társadalmi befogadás kérdéséhez kapcsolódtak.

Megfigyelhető, hogy 2014-ben a 110 CSR jelentős része az „elmaradottabb” tagállamokra irányult, ám mindössze 4 tagállam (Horvátország, Csehország, Olaszország és Románia) esetében fogalmazott meg az uniós források kezelésére vonatkozó konkrét ajánlásokat. Ezekről a kivételektől eltekintve nem mindig könnyű megállapítani, hogy mely CSR-ek lényegesek a kohéziós politika szempontjából, és melyek nem. A politikai kihívásokhoz kidolgozott uniós programok relevanciájának elemzése néha felbukkan egy-egy országjelentésben, amelyek most megelőzik a bizottsági CSR-tervezeteket. Néhány tagállam is megfogalmazott konkrét utalásokat a partnerségi megállapodásban és programjaiban a CSR-ekre vonatkozóan, ezenfelül pedig figyelembe vették a lényeges CSR-eket a programtervezetek elkészítése

ORSZÁGSPECIFIKUS AJÁNLÁSOK (CSR-EK) – A KOHÉZIÓS POLITIKA VONATKOZÁSÁBAN (2014)

során, amelyekről ugyan nem tettek konkrét említést, mégis hatással voltak a programok eredményeire.

2015 során a CSR-ek száma 100-ra csökkent a korábbi több mint 150-hez képest, emellett tartalmuk is rövidebb lett, és kevesebb területre fókuszálnak. Az ebben az évben kiadott 102 CSR 161 politikai ajánlást tartalmaz. A politikai ajánlások közül mindössze 61 kapcsolódik az ESB-alapokhoz, ami jóval kevesebb, mint 2014-ben. A Bizottság azonban hangsúlyozza, hogy a korábbi évek átfogóbb országspecifikus ajánlásai nem veszítettek aktualitásukból, és hogy továbbra is ösztönözni fogja a hozzájuk kapcsolódó reformok teljesítését.

Az újraprogramozás lehetősége a makrogazdasági feltételelességről szóló záradéknak megfelelően

A 2014–2020-as időszakra vonatkozó jogszabályok szintén felvetik annak lehetőségét, hogy a Bizottság az elfogadott partnerségi megállapodások és operatív programok módosítását kérje, ha az szükséges az új CSR-ek szempontjából. Fontos azonban megjegyezni, hogy mivel a strukturális reformok hosszú távú problémákkal foglalkoznak, nem várható túl gyakran ilyen változtatások. A Bizottság felismerte, hogy a gyakori újraprogramozás veszélyeztetheti a többéves beruházási stratégiák megvalósítását. A legfőbb politikai probléma, ami az újraprogramozás korai felvetését indokolhatja, az az Unió válasza a migráció drámai növekedésére. Corina Crețu biztos ezért felkérte a tagállamokat, hogy tekintsék át beruházási prioritásait, és adott esetben maguk kezdeményezzék az újraprogramozás lehetőségét.

A következő lépések

A kohéziós politika többéves programozási ciklusának és a rövid távú, egy évre szóló CSR-eknek az összekapcsolása aggályokat vet fel az érdekeltekben. Valóban igaz, hogy a CSR-eket évente aktualizálják, és hogy azok rövid távú politikai

prioritásokhoz köthetők. A gyakorlatban azonban mindazok a CSR-ek, amelyek a kohéziós politikához kapcsolódnak, rövid- és hosszú távú dimenzióval bírnak, még ha a Bizottság – az ilyen CSR-ek megfogalmazása során – egy adott reformfolyamat rangsorolására ösztönzi a tagállamokat.

Az ESB-alapok és az európai szemeszter jövőbeli kapcsolódási pontjai tekintetében várhatóan a következő főbb kérdések kerülnek majd terítékre a következő években: az ESB-alapok szerepe az uniós, a nemzeti és a regionális gazdasági prioritások tekintetében – a releváns CSR-ek szerepét is beleértve; a helyes egyensúly megteremtése az ESB-alapok beruházásainak közép- és hosszú távú céljai az éves CSR-ekben megfogalmazott politikai programok között; az ESB-alapok programjain belüli határok feltérképezése, hogy az igényeknek megfelelően, rugalmasan lehessen kezelni a fontos kérdéseket, és újraprogramozni a programokat, ha szükséges; és hogyan alkalmazhatók a makrogazdasági feltételelességi rendelkezések (1. intézkedési terület) a stratégiai újraprogramozás során (ha egyáltalán alkalmazhatók).

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ
http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_hu.htm